

Ada Lovelace

10. prosince 1815 - 27. listopadu 1852
anglická programátorka

(upravený text ze zdroje: <http://edu.techmania.cz/cs/encyklopedie/vedec/1243/lovelace>)

Augusta Ada Byron se narodila 10. prosince 1815 v Londýně. Její matka Anne Isabella Milbanke prožila krátký román s romantickým a bouřlivým básníkem Georgem Byronem. Ten byl známý svými extravagantními výstřelky, milostnými skandály, dluhy a podvody. Románek s Anne Isabellou Milbanke dokonce skončil svatbou (v lednu 1815). Byla to nešťastná volba, jak se ukázalo už pár měsíců po svatbě. Poslední kapkou v jejich manželství bylo narození Ady, protože lord Byron si přál výhradně syna.

Ada Lovelace na portrétu Margaret Sarah Carpenter z roku 1836.

Zdroj: commons.wikimedia.org. Autor: Margaret Sarah Carpenter. Public domain.

Anne Isabella Milbanke pouhý měsíc po narození Ady odešla od lorda Byrona ke svým rodičům. V té době měli otcové výhradní právo na děti. Lord Byron se však Ady vzdal a v dubnu podepsal rozvodové papíry. Svou dceru již nikdy neviděl. Zemřel v 36 letech v Řecku.

Matka Ady, Anne Isabella Milbanke, měla velký strach, aby se její dcera nevěnovala poezii jako její otec. Proto ji od malička vedla k matematice a hudbě. V té době ženy na univerzitě studovat nemohly, proto byla vzdělávána svou matkou a soukromými učiteli.

Ada Byron na miniatuře ve věku čtyř let.

Zdroj: commons.wikimedia.org. Public domain.

V 17 letech se Ada se svou matkou přestěhovala zpět do Londýna, kde byla uvedena do vyšší londýnské společnosti a kde se seznámila s matematickou Mary Somerville. Ta přeložila práce francouzského matematika Pierra Laplace do angličtiny a její kniha se pak používala na univerzitě v Cambridge jako učebnice. Mary seznámila Adu s Williamem Kingem, jejím budoucím manželem. 8. července 1835 se za něj Ada provdala. William byl velmi tolerantním a chápavým manželem a na úspěchy své ženy byl velmi pyšný. V roce 1838 její muž zdědil šlechtický titul a z Ady Byron se stala hraběnka z Lovelace. Ada s Williamem (hrabětem z Lovelace) měli dva syny a jednu dceru. Jejich dcera lady Anne Bluntová byla spoluzakladatelkou chovu arabských koní v Evropě.

V 18 letech navštívila Ada Byron večírek, na kterém ji Mary Somerville seznámila s anglickým matematikem Charlesem Babbage. Vyprávěl jí o mechanickém počítacím stroji, který sám sestrojil a nazval *Difference engine* (diferenční stroj). Adu jeho vyprávění fascinovalo. Charles Babbage, děkan matematické katedry v Cambridge, se pak stal jejím dlouholetým přítelem. V kontaktu spolu byli prostřednictvím korespondence, v níž si psali o matematice a logice.

Charles Babbage okolo roku 1834 pracoval na novém druhu počítacího stroje, tzv.* *Analytical Engine* (analytickém stroji), který byl sestaven z ozubených kol a hřídele, kterou se otáčelo klikou. V Anglii se mu však nepodařilo sehnat pro tento nápad dostatek sponzorů.

*) [tzv. = „takzvaném“ = *so called*]

V roce 1842 vydal italský matematik Louis Menebrea francouzsky psané dílo o Babbageově analytickém stroji. Ada se sama nabídla, že dílo přeloží. K překladu pak připojila své vlastní poznámky a text vydala pouze pod iniciálami AAL, protože se bála, že práci nebude věnovaná náležitá pozornost. Adiny poznámky však byly nakonec třikrát delší než původní text. Navrhla v nich, aby tento stroj prováděl výpočty za pomoci děrovaných štítků, které

obsahovaly instrukce, paměťové jednotky a další komponenty. Napsala potřebné algoritmy a vytvořila tak první programovací jazyk. Ada stojí také za vynálezem větvení programu a využití podprogramů. Z jejích poznámek je zřejmé, že rozuměla podstatě počítačové techniky a možnosti využití počítačů mnohem lépe než sám Charles Babbage. Adu, která mimo jiné předpověděla, že počítače bude možné používat pro skládání hudby, vědeckou a grafickou práci, lze považovat za první ženu-programátorku.

Ada po svém otci lordu Byronovi zdělila mimo jiné přecitlivělou a nevyrovnanou povahu. Od raného dětství trpěla různými chorobami, např. urputnými bolestmi hlavy, při kterých přestávala i vidět, ve 14 letech onemocněla spalničkami, částečně ochrnula a zůstala téměř tři roky na lůžku. Tato nemoc mohla být i psychosomatická. Jako dospělá žena trpěla problémy s dýcháním a jídlem. V rámci léčby dostávala alkohol a drogy, po kterých trpěla halucinacemi.

Ada měla s Charlesem Babbagem ještě jednu společnou vášeň – sázení na dostizích. Mysleli si, že objevili spolehlivý systém pro překonání možnosti výhry na koňských dostizích. Babbage potřeboval peníze na vývoj počítačích strojů a Ada byla vášnivým hráčem. Jejich systém nefungoval a oba skončili s dluhy. Babbagemu se podařilo své dluhy bez větších problémů splatit, ale Ada musela prodat některé své rodinné šperky.

Ada zemřela 27. listopadu 1852 v Londýně ve stejném věku jako její otec. Příčinou smrti byla rakovina dělohy. Pohřbena byla na své přání po boku svého otce v Nottinghamu.

Použité zdroje

[1] KRAUS, I. *Příběhy učených žen: životní osudy žen, které významně ovlivnily vývoj exaktních věd, především fyziky, matematiky a chemie*. 1. vyd. Praha: Prometheus, 2005, 166 s. ISBN 80-719-6308-9.

[2] EUROPEAN COMMISSION, Directorate-General for Research a [forew. Janez POTOČNIK]. *Women in science*. Luxembourg: Office for Official Publications of the European Communities, 2009. ISBN 978-927-9114-861.

[3] <http://www.wikipedia.org/>

Autor textu

Mgr. Magda Králová (text byl lehce upraven pro výuku českého jazyka, J. Šolc)